

4.6.2010

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö 10.5.2010, Dnro 2699/312/2009

LAUSUNTO RAPORTISTA JA TOIMINTAEHDOTUKSESTA LUOMUTUOTANNON RAHOITUKSEN JA TOIMINNAN KEHITTÄMISEKSI

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua Luomutietohankeraportista ja siinä esitetyistä toimenpiteistä. ETL suhtautuu myönteisesti luomuun ja pyrkii edistämään luomutuotteita jalostavien jäsenyritystensä toimintaedellytyksiä. Päätös luomuun panostamisesta on kuitenkin yritysکوhtainen valinta; kukin yritys arvioi itsenäisesti tämän tuoteryhmän strategisen merkityksen omalle liiketoiminnalleen. Tästä syystä ETL ei ota lausunnossaan yksityiskohtaisesti kantaa selvityksessä esitettyihin toimenpiteisiin.

Raportissa tarkastellaan luomualan nykytilaa sekä esitetään toimenpide-ehdotuksia uuden toiminta- ja rahoitusmallin luomiseksi alalle. ETL näkee luomun tuoteryhmänä, joka tarjoaa liiketoimintamahdollisuuksia Suomessa toimiville elintarvikealan yrityksille. Luomutuotteiden kysyntään on kyettävä vastaamaan jatkossakin kotimaisten toimijoiden ja tuotteiden voimin parantamalla suomalaisen luomukentän toimintavalmiutta. Kotimaisen tarjonnan varmistamisen ohella on tärkeää panostaa suomalaisten luomutuotteiden viennin edistämiseen. Selvityksessä mainitut keskitetyt luomun vientirenkaat sekä alan toiminnan kansainvälistäminen ovat keskeisiä keinoja tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Kotimarkkinoita ja vientiä koskevien toimenpiteiden tulee kuitenkin olla keskenään tasapainossa, jotta raaka-aineen saatavuus kotimaan markkinoille valmistettavia tuotteita varten turvataan jatkossakin.

Lausunnossa pyydettiin tuomaan esiin erityisesti luomun ongelmakohtia sekä niihin liittyviä ratkaisukeinoja. Lisäksi pyydettiin esittämään toimenpiteitä kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen parantamiseksi. ETL kokee, että tällä hetkellä luomualan toimijoiksi ymmärretään ensisijaisesti alan pienet ja ainoastaan luomutuotteita valmistavat yritykset. Tämä heijastuu myös lausunnon kohteena olevaan selvitykseen, jossa alan kehittämis-toimenpiteitä käsitellään pääasiassa em. kohderyhmän näkökulmasta.

Jalostajien ja kaupan roolia tarkasteltiin raportissa pääosin menekinedistämistä ja viestintää käsittelevässä luvussa. Toimenpiteenä ehdotettiin mm. yksityisen rahoituksen lisäämistä em. toimintoihin. On kuitenkin huomioitava, että luomuun panostaminen on alan yrityksille ensisijaisesti liiketaloudellisen ja strategisen päätöksentekoprosessin perusteella tehtävä investointipäätös, jonka tueksi tarvitaan tietoa mm. markkinoista sekä panostukseen liittyvistä mahdollisuuksista ja riskeistä. Luomualan kehittämistä tulisikin keskittyä tarkastelemaan nykyistä enemmän luomutuotteita valmistavien tai sitä harkitsevien yritysten liiketoiminnan näkökulmasta; nyt tätä lähestymistapaa vain sivuttiin.

ETL pitää tärkeänä, että luomualan toimenpide-ehdotuksia laadittaessa ja niitä arvioitaessa otetaan huomioon myös luomutuotteita jalostavat suuret elintarviketeollisuusyritykset. Suuremmilla toimijoilla on ollut keskeinen rooli myös useiden muiden toimenpi-

teiden ja käytäntöjen edistämässä, ja tämä mahdollisuus tulisi huomioida paremmin myös luomualan toiminnan kehittämässä. Selvityksessä mainittu ehdotus alan uudelleenjärjestäytymisestä sekä yhteisen, alan kehitystä koordinoivan organisaation perustamisesta ovat varteenotettavia keinoja laajentaa luomualan sisäistä vuoropuhelua.

Edelliseen liittyen ETL:n mielestä keskeisiä - ja selvityksessäkin esiin nostettuja - ongelmakohtia ovat luomukentän tämänhetkinen hajanaisuus sekä alan toimintaa koordinoivan tahon puute. Luomualan yhteisen näkemyksen kehittämiseksi ja siihen liittyvien toimenpiteiden edistämiseksi tulisi osoittaa taho, joka koordinoi alan toimintaa ja osapuolten välistä vuorovaikutusta. Luomualan toimijoille yhteistä organisaatiota perustettaessa tulisi ottaa kattavasti huomioon eri toimijoiden tarpeet ja lähtökohdat. Alan yhtenäisen kehittämisen kannalta on keskeistä, että luomutuotteita jalostava teollisuus ja kauppa ovat aktiivisina toimijoina mukana ko. organisaation toiminnassa. ETL ei kuitenkaan tässä vaiheessa ota kantaa, mikä olisi toimivin tapa toteuttaa luomuketjun kaikille toimijoille yhteisen luomuorganisaation edellyttämä uudelleenjärjestäytyminen. Myös selvityksessä esitetty luomuportaali tukisi alan organisoitumista sekä tehostaisi alan sisäistä tiedonvälitystä.

Raportissa käsiteltiin lisäksi kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuusongelmaa, mikä vaikeuttaa luomutuotteiden jalostukseen tarvittavan raaka-aineen saantia sekä luomujalosteiden pääsyä kaupan valikoimiin. Selvityksessä käsiteltiin kattavasti raaka-aineen saatavuutta, joka on luomutuotteita jalostavalle teollisuudelle kriittinen tekijä. Tilakoon kasvattaminen on tärkeää kotimaisen luomuraaka-aineen saatavuuden sekä luomutuotannon kilpailukyvyn parantamisen kannalta. Luomutilojen rakennetta voitaisiin kehittää esimerkiksi tukia kohdentamalla.

Toisaalta tuotteilla on oltava myös kysyntää, jotta niillä on mahdollisuus päästä kaupan valikoimiin. On tärkeää, että luomuun liittyvä menekinedistäminen ja kuluttajaviestintä turvataan myös jatkossa. ETL on mukana rahoittamassa Kuule Oy:n *Luomu brändiksi ja kauppaan* -hanketta, jolle on haettu myös maa- ja metsätalousministeriön menekinedistämistä rahaa. Ensisijaisesti teollisuuteen ja kauppaan keskittyvän hankkeen tavoitteena on luoda luomulle vahva yhteinen brändipohja, josta viestitään myös kuluttajille. ETL näkee, että hankkeen avulla voidaan pureutua luomukentän ongelmiin jalostavan teollisuuden sekä kaupan näkökulmista. Lisäksi hanke tuo täydentävän näkökulman luomualan kehittämistä koskevaan keskusteluun sekä vastaa osaltaan luomuraportissa esitettyihin, erityisesti menekinedistämistä koskeviin toimenpide-ehdotuksiin.

Kuten selvityksessä todetaan, luomualalla tapahtuneet rahoitus- ja organisaatiomuutokset ovat mahdollistaneet alan toiminnan jäsentämisen uusista näkökulmista. ETL pitää tärkeänä, että tässä työssä huomioidaan alan kaikenkokoiset ja -tyyppiset toimijat sekä niiden toimintaa määrittävät liiketoiminnalliset realiteetit ja muut toimintaympäristön tekijät.

Kunnioitavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

Heikki Juutinen
toimitusjohtaja